

**Draaiboek workshop**

# **Behandelstrategieën bij traumagerelateerde conversiestoornis**

## Inhoudsopgave

|                     |   |
|---------------------|---|
| Inhoudsopgave ..... | 2 |
| Inhoud .....        | 3 |
| Literatuur .....    | 5 |

# Inhoud

## **Introductie**

Conversiestoornis, trauma en ingrijpende levensgebeurtenissen zijn nauw met elkaar verbonden. Hoewel we niet kunnen spreken van 'de oorzaak', is er bij veel conversiepatiënten wel sprake van een opeenstapeling van stressoren en trauma's voorafgaand aan het ontstaan van de eerste verschijnselen en/of in de kindertijd. In hoeverre kunnen we conversiestoornis zien als een lichamelijke uitingsvorm van trauma? De nauwe relatie tussen conversiestoornis en trauma maakt het de moeite waard om traumabehandeling te overwegen. In deze workshop komen verschillende behandelstrategieën aan de orde, zoals CGT, EMDR en hypnose. Centraal in de behandeling staat het opstellen van een met de patiënt gedeelde hypothese over het ontstaan en voortbestaan van de klachten. In de workshop zal tevens aan bod komen hoe de therapeut om kan gaan met onverwachte verschijnselen tijdens het behandelproces, zoals terugval, toenemende lichamelijke klachten waaronder uitvalsverschijnselen.

De workshop bestaat uit theorie en praktijk. De docenten tonen beeldmateriaal. Er is gelegenheid voor oefenen en het uitwisselen van ervaringen.

## **Inhoud:**

In de workshop zullen de volgende onderwerpen aan de orde komen:

- de nauwe relatie tussen CS en trauma/ ingrijpende gebeurtenissen aan de hand van bevindingen uit wetenschappelijk onderzoek
- de vraag 'wat is conversiestoornis en hoe herken je het?' aan de hand van de DSM-5 criteria/ICD-10 en de diverse verschijningsvormen (beeldmateriaal)
- diverse theoretische constructen en toepassing ervan bij de conversiestoornis (somatoforme dissociatie, fysieke traumareacties, fight/flight/fright/freeze (tonic immobility), truncated emotions, structurele dissociatiemodel).
- Psychosomatisch werkingsmechanisme.
- Algemene behandelstrategieën bij CS: tweesporenmodel, PSF/nonverbale therapieën; zelfcontroleprocedures, CGT (diagnostisch gevolgenmodel), systeemtherapie.
- Werken vanuit gedeeld verklaringsmodel van de klachten
- Specifieke traumabehandeling bij CS: driefasenmodel, EMDR en hypnose. Met speciale aandacht voor de timing in de behandeling en de verwachting van de client.
- Omgaan met complicaties, onverwachte verschijnselen, zoals terugval, een veranderend klachtenpatroon of tegenvallende resultaten.

We maken gebruik van PowerPoint, beeldmateriaal, oefeningen, lees- en discussieopdrachten.

## **Het doel:**

- De deelnemer is in staat om lichamelijke klachten passend bij een conversiestoornis te herkennen
- De deelnemer heeft kennis van behandel mogelijkheden bij de traumagerelateerde conversiestoornis
- De deelnemer heeft vaardigheden aangeleerd die toe te passen zijn in verschillende fases van de traumabehandeling bij de conversiestoornis
- De deelnemer weet wanneer hij/zij er goed aan doet om de patiënt door te verwijzen naar een multidisciplinair centrum, een PSF of andere collega- psycholoog/psychotherapeut

- De deelnemer heeft basale kennis over hoe om te gaan met complicaties tijdens de traumabehandeling bij conversiestoornis.

**Voor wie:**

GZ-psychologen, psychotherapeuten, psychiaters, klinisch psychologen, cognitief-gedragstherapeuten.

**Docent:**

Dr. Franny C. Moene

Klinisch psycholoog/psychotherapeut

Oud medewerker Yulius, organisatie voor GGZ, afdeling COLK (centrum voor onverklaarde lichamelijke klachten te Gorinchem). Zij is gespecialiseerd in de behandeling van Somatisch Onvoldoende verklaarde Lichamelijke Klachten (SOLK) met als aandachtsgebieden de conversiestoornis, dissociatieve stoornissen en traumagerelateerde stoornissen. Ze is gepromoveerd op de behandeling van de conversiestoornis met hypnose. Voorts heeft zij gepubliceerd over de conversiestoornis en aangrenzende gebieden.

Drs. Rowina de Bas

GZ-psycholoog en neuropsycholoog

Zij is gespecialiseerd in de behandeling van PTSS en Somatisch Onvoldoende verklaarde Lichamelijke Klachten (SOLK). Zij heeft ervaring met de behandeling van SOLK in verschillende behandelsettings, zoals de revalidatie, het academisch ziekenhuis en in de GGZ. Zij is werkzaam bij GGNet in Apeldoorn.

**Accreditatie wordt aangevraagd bij:**

- FGZP
- VGcT
- NIP eerstelijns
- Vereniging EMDR
- NVvP (op verzoek)

## Literatuur

Door de cursist zelf aan te schaffen: Franny Moene & Matthijs Rümke (2004).  
Behandeling van de conversiestoornis. Een interdisciplinaire benadering. Houten: Bohn  
Stafleu van Loghum. 107 pp.

# Agenda

**Plaats:** Psy-zo!, Zernikepark 12 in Groningen

Docent: Dr. F.C. Moene en drs. R. de Bas

Datum: Donderdag 2 maart 2017

Tijd: 09:30 t/m 17:00 (inloop vanaf 09:00 uur)

Locatie: Psy-zo!, Zernikepark 12 in Groningen

Telefoon: 050-7502088

Website: [www.psy-zo.nl](http://www.psy-zo.nl)

---

## Programma

09:00 Binnenkomst met koffie/thee

09:30 Start workshop: Inleiding en verklaringsmodellen

- De vraag 'wat is conversiestoornis en hoe herken je het?' aan de hand van de DSM-5 criteria/ICD-10 en de diverse verschijningsvormen (beeldmateriaal)
- De nauwe relatie tussen CS en trauma/ ingrijpende gebeurtenissen aan de hand van bevindingen uit wetenschappelijk onderzoek
- Psychosomatisch werkingsmechanisme.
- Algemene behandelstrategieën bij CS: tweesporenmodel, PSF/nonverbale therapieën; zelfcontroleprocedures, CGT (met aandacht voor het in kaart brengen van in stand houdende factoren volgens het diagnostisch gevolgenmodel).
- Werken vanuit gedeeld verklaringmodel van de klachten
- diverse theoretische constructen en toepassing ervan bij de conversiestoornis (somatoforme dissociatie, fysieke traumareacties, fight/flight/fright/freeze (tonic immobility), truncated emotions, structurele dissociatiemodel.

11:00 Pauze

11:15 Vervolg workshop: oefendeel

Oefenen met:

- Het opstellen van een casusconceptualisatie en het opstellen van een werkhypothese over het bestaan en voortbestaan van de klachten(middels rollenspel en praktijkvoorbeelden)
- Het uitwerken van de hypothese en in kaart brengen van mogelijke complicaties

12.30 Lunch

13:30 Vervolg workshop: verdieping over behandelstrategieën

- Specifieke traumabehandeling bij CS: driefasenmodel van traumabehandeling, EMDR en hypnose. Met speciale aandacht voor de timing in de behandeling en de verwachting van de cliënt.
- Omgaan met complicaties, onverwachte verschijnselen, zoals terugval, een veranderend klachtenpatroon of tegenvallende resultaten.

15.00 Pauze

15:15 Vervolg workshop: oefendeel

In dit deel wordt geoefend met:

- Het bespreken van het behandelcontract met patiënt, het bespreken van EMDR, het oefenen van de eerste zitting
- Het plaatsen van onverwachte verschijnselen in een positieve context

Tot slot wordt de workshop geëvalueerd, zowel mondeling als schriftelijk

17.00 Einde